

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні (реєстр. № 1233 від 23 січня 2013 року)

Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 18 грудня 2013 року (протокол № 19) на відповідність Конституції України проект Закону про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні (реєстр. № 1233 від 23 січня 2013 року) (далі – Законопроект), поданий народними депутатами України Яворівським В. О. та іншими.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою врегулювання порядку застосування української мови як державної у публічних сферах суспільного життя та порядку застосування інших мов в Україні.

Для досягнення мети авторами пропонується визначити: застосування української мови як мови громадянства України, інших мов у діяльності органів державної влади інших мов, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в Україні, державних і комунальних підприємств, установ та організацій, інших суб'єктів господарювання державної і комунальної форм власності, в освіті та науці, у засобах масової інформації та книгодрукуванні, при наданні медичної допомоги, та медичного обслуговування, юридичних послуг та правочинів, закладах культури, під час культурних та спортивних заходів; стандарти державної мови; порядок захисту державної мови, мов національних меншин, регіональних (міноритарних) мов тощо.

Так, Законопроектом передбачається, що «обов'язковими є вільне володіння українською мовою та підтвердження необхідного рівня володіння нею для того, щоб громадянин України обійняв посаду», зокрема, народного депутата України.

Також, у Перехідних положеннях Законопроекту пропонується внести зміни до Закону України «Про вибори народних депутатів України», відповідно до яких, «депутатом може бути обраний громадянин України, який на день виборів досяг віку двадцяти одного року, має право голосу і

проживає в Україні протягом останніх п'яти років та володіє державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів української мови».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

За Конституцією України, державною мовою в Україні є українська мова.

Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом (частина перша – третя і п'ята статті 10).

Також, відповідно до пункту 4 частини першої статті 92 Основного Закону України, порядок застосування мов визначається виключно законом України.

Проте, вимоги до кандидатів у народні депутати України встановлені в Конституції України. Так, народним депутатом України може бути громадянин України, який на день виборів досяг двадцяти одного року, має право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років (частина друга статті 76 Конституції України).

Таким чином, пропозиція Законопроекту про те, що «обов'язковими є вільне володіння українською мовою та підтвердження необхідного рівня володіння нею для того, щоб громадянин України обійняв посаду народного депутата України», як і зміни до Закону України «Про вибори народних депутатів України», не узгоджуються із зазначеною вище нормою Основного Закону України.

Міністерство юстиції України надало низку зауважень до Законопроекту, зокрема, і щодо суперечностей його положенням Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні (реєстр. № 1233 від 23 січня 2013 року), поданий народними депутатами України Яворівським В. О. та іншими, суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

В. В. Писаренко